

Odprto pismo jeklarjev na Roosevelta

JOHNSON SE IZOGNE
KONVENCIJE
JEKLARJEV

Svetovalci so mu povedali,
da bi njegova navzočnost
najbrže povečala sovraž-
nost proti vladi.

WASHINGTON, 10. junija. — Gen. Johnson se je nocoj odločil, da se bo držal proč od konvencije jeklarskih delavcev, ki se snide v četrtak v Pittsburghu. Prvotno je nameraval iti v Pittsburgh skupno z NRA svetovalcem Donaldom Richbergom, da govori pred delegati, ki imajo podati končno odločitev glede generalnega štrajka, toda se je premislil, ko so mu voditelji med delavci kot delodajalci svetovali, da naj konvencije nikar ne obišče, ker bi njegova navzočnost najbrže storila več škode kot pa dobrega.

Svetovalci pri NRA so Johnsonu odkrito povedali, da med jeklarji vlada razjarjeno razpoloženje in da nimajo nobenega zaupanja več v zastopnike zvezne vlade.

Med onimi, ki so najbolj svarili Johnsona, da se drži proč od konvencije, je bil pomožni delavski tajnik Edward T. McGrady in delavski ekspert pri NRA. Johnson je po odhodu članov "rank and file" komiteja iz Washingtona podal izjavo, v kateri je rekel, da omenjeni "ne razumejo NRA zakona" in da si "napačno tolmačijo pravice in dolžnosti administracije." Rekel je tudi, da navzlic trpkemu boju, ki je nastal zadnje dni, "še vedno simpatizira z jeklarskimi delavci."

Na obisku

Iz Cairnbrook, Pa., sta zadnji petek prišla prvič na obisk v Cleveland Mr. Frank Zorman in njegov sin Frank. Tu sta obiskala družini Zigman in 6314 Orton Ct. in Andrej Janković, E. 160 St. Danes popoldne odpotujeta nazaj v Pennsylvania ter se iskreno zahvaljujeta prijateljem za prijaznost, katero so jim izkazali. Pozdravljata tudi vse znanke, katerih nista utegnula obiskati, ker jima ni dopuščal čas.

Sprememba seje

Zenski odsek Slov. Zadr. Zveze je na zadnji mesečni seji sklenil, da se prihodnja seja vrši 12. junija ne na 19. vsled važnih zadev. Članice so prošene, da to upoštevajo, ter da so vse navzoče. — Predsednica.

Na operaciji

Pretekli teden se je podvrnil operaciji na slepiču poznani John Alich, iz 6717 Bonna Ave. Nahaja se v Emergency bolnici na E. 55 St., in obisklo so dovoljeni. Želimo mu skorajšnje okrevanje!

Oljgromna kuharja

Zvezni agenti so v neki hiši na W. 33 St. zaplenili dva 1000 galonska kotla za kuho žganja ter 27.000 galonov namočenega blaga. Aretiran je bil neki Italijan z imenom Antonio Cappuzello.

Doma iz bolnice

Iz St. Luke's bolnice je bil v soboto popoldne prepeljan z Svetkovo ambulanco rojak John Huch, stanujoč na 669 E. 159 St.

Kratko veselje dveh rojakov v New Yorku, ki sta mislila, da sta preko noči obogatela

Kot poroča "Glas Naroda", sta pretekli ponedeljek dva tamkajšnja rojaka dobila brzopletno sporočilo iz Irske, da sta na srečko, katero sta kupila na loterijo v zvezi s konjskimi dirkami, zadela \$75.000. Vsak je kupil eno srečko, nato si srečki izmenjala ter se dogovorila, da si bosta dobiček razdelila, ako bo potegnjena katera izmed njunih srečk. Rojaka se pišeta Frank Radovnik in John Hribar. V brzjavki, ki je dospela v ponedeljek, je bilo rečeno, da je dobiček padel na srečko, katero je imel v posesti Radovnik, ki je takoj rekel: "Poštenje velja! Kakor sva se zmenila, tako bo! Kolikor pride, si bova po bratsko razdelila." Radovnik s svojo ženo Marijo je že dolgo let oskrbnik treh stanovanjskih hiš. Ena izmed prvih misli, ko je dobil veselo vest, je bila, da bo z denarjem lahko izboljšal svojega sina Franka.

Radovnik je star 57 let in doma iz Slovenskega Gradca na Štajerskem. S svojo ženo se nahaja v New Yorku že 20 let. J. Hribar pa je bil rojen v New Yorku, dočim so njegovi starši Domžalčani.

Toda veselje obeh je bilo kratko. Že v četrtak namreč je prišlo razočaranje, ko je prišlo na dan, da je bila pri celi stvari pomota in da ni bila potegnjena srečka, ki sta jo imela Radovnik in Hribar, temveč neka druga srečka, katero je kupil Radovnikov nečak Frank S. Schmidt. "Glas Naroda" tozadeno sedaj poroča:

"Kranjcu vedno sreča laže, on živi, umrje brez d'narja" — bi lahko rekli preprosto po Prešernu, ko premišljujemo usodo našega

Dalje na 2. str.)

Poročna dovoljenja

Poročna dovoljenja so dobili sledeči pari: Frank Pugel, 191-10 Mohawk Ave. in Mary Majec, 6732 Edna Ave.; Frank Urankar, 13602 Aspinwall Ave. in Frances Hočvar, 13618 Aspinwall Ave.; Joseph Turk, 9809 Yale Ave. in Josephine Yert, 1251 E. 91. St.; James Naining, 15617 Saranac Rd. in Jean Bolden, 14401 Thames Ave.; Raymond Magayna, London Rd. in Josephine Baraga, 15612 Saranac Rd.; Michael Pawelek, 8219 Kosciuszko Ave. in Alice Rudolph, 1110 E. 68 St.; Peter Cera, 14805 Darwin Ave. in Anna Herjevia, 910 E. 222 St. Bilo srečno!

Smrtna kosa

Premislil je po teden dni trajajoči mučni bolezn v St. Alexis bolnici rojak Matija Ovnik, v starosti 50 let. Doma je bil iz vasi Vrh, fara Primsko na Dolnjemskem. Tukaj je bival na 27 let ter je bil član društva sv. Lovrenca št. 63 KSKJ in društva "Mir" št. 10 SDZ. Poleg svoje proge zapuščal še dve hčeri, Katherine in Mary, ki se nahaja pri dominikankah v Detroitu, Mich., sina Matthew in sestročnico Marjijo Stepic, v starem kraju pa zapuščal očeta, tri sestre in enega brata ter več sorodnikov. Pogreb se bo vršil v sredo jutraj iz hiše žalosti, 8821 St. Catherine Ave. ob 9. uri, pod vodstvom Louis L. Ferfolia. Bodi mu ohranjen blag spomin, preostali pa naše sožalje!

MOŠKI MRTEV V HOTEL-
SKEM POŽARU.

YOUNGSTOWN, O., 10. junija. — V Hazen hotelu je danes ponoči nastal požar, v katerem je zgubil življenje Meyer Scheff, star 32 let, iz Cantona. Štirje drugi moški so dobili poškodbe. Škoda znaša \$7500.

Dva slovenska zdravnik

V sredo bosta na Western Reserve univerzi dobila doktorski naslov vsega zdravilstva dva mlada Slovence. Eden je Carl Rotter, sin obče poznane našega pijonirja James Rotterja iz Nottinghama. Drugi je James Seliškar, sin dr. J. M. Seliškarija. Naše čestitke!

Zborovanje zdravnikov

Cleveland je danes postal "glavno zdravniško mesto" v Ameriki, ko se je otvorila konvencija Ameriške medicinske zveze na katero je prišlo na tisoče delegatov, med katerimi so nekateri najodličnejši zdravniki dežele. Zborovanje se vrši v hotelu Hollenden. Organizacija šteje 98.041 zdravnikov - medicincev.

Zlomila roko

Ko je večeraj Mrs. Sturm, stanujoča na 1225 E. 169 St., čkropila svoj vrt, se ji je spodtaknilo tako nesrečno, da je padla in si zlomila desno roko. Nahaja se v Glenville bolnici. Želimo, da bi čim prej ozdravela!

Pet stavkarjev obsojenih

Pet moških, ki so bili obtoženi razbijanja gasolinskih postaj za časa štrajka, je bilo v soboto obsojenih na 30 dni zapora v prisilni delavnici.

Češka in Romunija
priznali Sovjete

ŽENEVA, 9. junija. — Tu je bilo danes uradno naznanjeno, da sta Čehoslovakija in Rumunija upostavili diplomatske odnose s Sovjetsko Rusijo. Sovjetski zunanji minister je izmenjal danes popoldne tozadnevne listine z zunanjo ministrom Benešem in Titulescuom. Obenem je bilo naznanjeno, da v kratkem naznanil odločitev glede priznanja Sovjetov tudi Jugoslavija, ki je skupno s Čehoslovakijo in Romunijo članica male entente.

Novi državljani

V ameriško državljanstvo so bili pretekli petek sprejeti na zvezni sodnji v Clevelandu sledeči naši ljudje: Anton Gross, Louis Cebon, Charles Verk, Jos. Sušteršič, Frank Hribar, John Hodnik, Paul Sokol, Srečko Eržen in Anton Telich. Vsem našim čestitke!

Bančna reorganizacija

Do sobote je bilo za reorganiziranje North American banke podpisanih 3760 delnic, delničarjev je bilo 997, načrt za likvidacijo stare banke pa so podpisali vlagatelji z \$1.814.835.

"Progressivne Slovence"

Prihodnja seja "Progressivnih Slovencek" se vrši v torek večer, 12. junija ob 7.30 uri v navadnih prostorih v Slov. Del. Domu, Waterloo Rd. Vse članice se prosijo, da se gotovo vdeležijo.

Situacija v Avstriji postaja jako napeta

Klerno-fašistična vlada ima težke čase. Bombe neprestano pokajo. Poskušen atentat na podkancelarja.

DUNAJ, 9. junija. — Danes je bila v pisarni podkancelarja, princa von Starhemberga, najdena bomba. Odkril jo je neki pisarniški delavec, ki je v pravem času razdril mehanizem, ki je določal čas eksplozije ter s tem preprečil eksplozijo, ki bi bila lahko podkancelarja ubila. Ni še dolgo, ko je bomba eksplozija napravila precej škode v princuvi rezidenca na deželi. Starhemberg je glavni Heimwehra ter desna roka kancelarja Dollfusa.

Tudi v drugih delih dežele so zadnje dni pokale bombe, ki so napravile precej škode na železnica, v elektrarnah in na drugi lastnini. Danes je vlada mobilizirala 150.000 mož Heimwehra, da pomagajo policiji v boju proti terorizmu političnih nasprotnikov. Izbruhli zadnjih dni kažejo, da opozicija nima posebnega strahu pred Dollfusovimi dekreti, s katerimi se je zadnji čas poškodovanje javne lastnine proglasilo za zločin, ki je kaznjiv s smrtno kaznijo.

Lepa proslava

Na tisoče naroda se je večeraj vdeležilo 30-letnice in razvijanja nove zastave društva "Naprej", št. 5 SNPJ, ki se je vršilo na Pintarjevi farmi. Proslava je bila na celi črti krasna manifestacija naprednega življa v naselbinah. Novi zastavi sta kumovala Mr. Jos. Zele in Mrs. Mary Gramme, tovaršice pa so bile mlade članice tega društva. Proslave se je vdeležil gl. tajnik SNPJ, Mr. Fred Vider, ki se je prejšnji večer mudil v Girardu ter pripeljal s seboj grupo girdarskih rojakov. Govorili so Frank Somrak, Math Petrovich in Otto Tekautz. Čestitke in darila so prinesli mnogoštevilni zastopniki bratskih društev. V imenu SSPJ je pozdravil navzoče Vatro J. Grill.

Četvorčki!

Teta štoriklja je postala zadnji čas izredno muhasta. Pred par tedni je neki družini v Kanadi prinesle petorčke, zdaj pa se poroča iz Sac City, Iowa, da je večeraj obdarovala družino L. R. Wysoff s četvorčki, tremi deklicami in enim dečkom. Mati je otroke porodila doma in se vsi dobro počutijo. V družini je še pet drugih otrok. Wysoff je zaposlen od okraja kot delavec na cesti. Mati je stara šele 25 let.

Himen

V soboto sta se poročila Mr. Stanley Močnik in Miss Evelyn Horaždovska. Poroča se je vršila v Charlestonu, W. Va., kjer živijo sorodniki neveste. Ženin je sin obče čislane družine Mr. in Mrs. John Močnik, 744 E. 96 St., ki že dolgo let vodi trgovino z moško opravo na 6517 St. Clair Ave., nevesta pa je hčerka ugledne češke rodbine v Clevelandu. Bilo srečno!

Manj vladne pomoči za brezposelne

CLEVELAND, O., — V soboto je okrajna relifna administracija, ki ima v oskrbi 36 tisoč družin, odredila, da se dajatve živeža, mleka in obleke zniža za 22 procentov, za ves ostali del tekočega meseca. S tem se hoče zamašiti deficit v znesku \$157.000, ki se ga je napravilo v maju, ko so stroški relifa znašali \$1.331.000. Med tem pa se poroča, da bo okrajna relifna administracija poslala zastopnike v Washington, ki bodo zahtevali takoj \$257.000 dodatne pomoči.

Da se razumemo!

Tem potom se želimo prav lepo zahvaliti James Debevcu, ki mi je zadnji teden tako odkrito v obraz povedal, da me uredništvo A. D. nikoli ne bo podpiralo za councilmana in da bo uredništvo prihodnje leto enega drugega kandidata podpiralo—in tudi izvolilo!!! Prosim, ne bahaite se preveč tam pri Ameriški Domovini, saj je ljudem dobro znano, da ste že mnogo kandidatov podpirali, pa so bili vseeno poraženi. Ko trdite, da boste drugega izvolili na moje mesto, ne smete pozabiti, da imajo tudi slovenski volilci nekaj besede pri tem! In lahko bi tudi vedeli, da način propagande, ki ste ga rabili za slovensko banko ob času, ko ste dobro vedeli, v kakšnem položaju se banka nahaja, je temeljito omajal ljudsko zaupanje v vaše pisanje in priporočila. Torej, ne bahaite se prezgodaj! —Wm. J. Kennick, zastopnik 23. warda v mestni zbornici.

Potniško letalo s 7 osebami izgubljeno

NEW YORK, 11. junija. — V soboto ob 4. popoldne je odplul od tu potniški aeroplan s sedmi osebami, ki je imel pristajališče v Buffalu, nato pa nadeljati v Chicago. Letalo ni nikdar dospelo v Buffalo ter se ga do danes zjutraj še ni našlo. V letalu sta bila dva pilota, strežnica in štirje potniki. Sodi se, da se je letalo ponesrečilo nekeje v Catskill gorovju. Danes zgodaj zjutraj se je na nekem strmih hribu v Green okraju opazilo malo luč in plapolanje bele rjuhe, kar je ustvarilo upanje, da se je pilotu posrečilo pristati na gorski strmini. Državni policaji in izkušeni piloti, ki so ves dan raziskovali divje gornate pokrajine, so naznanili, da se bodo podali proti kraju, odkoder se je opazilo signal, čim se zdani. Najnovejša poročila, ki pa ni potrjeno, pravi, da se je letalo našlo na rebi Blackhead Mountain, toda to poročilo ne podaja nobenih podrobnosti.

Poroka

Pretekli teden sta se poročila Miss Albina Levar, hčerka poznane Mrs. Frances Levar iz 460 E. 117 St. ki vodi lepotični parlor na St. Clair ave., in Mr. Frank Edward Pohlke. Poroča se je vršila v Grace Evangelical Lutheran cerkvi na Cedar Rd., Cleveland Heights. Bilo srečno!

JAVNO OČITAJO VLADI, DA JE DELAVSTVO PUSTILA NA ČEDILU

Nimajo več zaupanja v vlado. Izredna konvencija sklicana v Pittsburghu, da odloči glede generalnega štrajka.

WASHINGTON, 9. junija. — Prihodnji korak v razvoju nape te situacije v jeklarski industriji je izredna konvencija jeklarske unije, ki je bila danes sklicana za četrtak v Pittsburghu. Kot izgleda, bo ta konvencija podala končno odločitev glede generalnega štrajka.

Glede namena konvencije sta bili danes podani tu dve razlagi. Administrator Johnson je dejal, da je bila sklicana, da odloči, če se sprejme načrt za nevtralen odbor treh mož, ki naj bi reševal sporna vprašanja v jeklarski industriji, katerega je on predložil jeklarskim magnatom in ki so ga tudi sprejeli. Mike F. Tighe, predsednik unije, pa je dejal, da glavni namen konvencije je, da se izvrši končne priprave za izvedbo programa, ki je bil sestavljen na aprilski konvenciji jeklarjev, ki se tiče v prvi vrsti zahtev za priznanje unije ter delovnih razmer.

Te izjavi sta bili dani v javnost po konferenci med delavskimi zastopniki in Johnsonom. Konferenca se je vdeležil poleg Tighe-a tudi William J. Spang kot predstavnik "rank and file" komiteja, ki je odkrito izjavil, da ni konferenca ničesar dosegla in da se bodo delavski delegati takoj vrnili na svoje domove.

Dve uri pozneje so že vsi delegati odpotovali iz Washingtona. Pred odhodom pa je unijski "rank and file" komitej izrazil svoje trpko razočaranje nad vlado v odprtem pismu na predsednika Roosevelta, v katerem je rečeno: "Ako nam vlada ne bo pomagala, potem se moramo poslužiti edinega sredstva, ki nam je še na razpolago."

Odprto pismo, ki ga je podpisalo 16 distriktnih predsednikov unije, ki tvorijo "rank and file" komitej, se glasi:

"Kot razumemo, ste se za preko sobote in nedelje podali na odhodi na krovu jahte "Sequoia". Tudi mi bi se vam radi pridružili, toda vrniti se moramo domov k našim lokalnim unijam, da jim poročamo, da edino, kar smo dobili od vaše National Recovery administracije in sekcije 7-A, je bila ponudba, da se še bolj zadržujemo verige kompanijskih unij, ki vežejo delavce v jeklarski industriji.

"Predlog, s katerim so prišli na dan jeklarski magnati skupno z gen. Johnsonom je udarec v obraz slehernemu delavcu v deželi. Na milijone nas delavcev je imelo zaupanje v vas in v našo administracijo, a koravno so nas mučili dvomi, ko smo videli, da NRA neče vsiliti jasnih določb sekcije 7-A, ki nam jamči pravico, da se organiziramo in kolektivno pogajamo z našimi delodajalci.

"Sedaj pa smo izgubili nekdanjo vero, ki smo jo imeli v vašo administracijo, katera je obljubila pravico in "New Deal" vsemu delavstvu.

"Gospod predsednik, najmanj, kar ste v stanu narediti, je, da vržete nesramen načrt jeklarskih magnatov za kompanijsko unijo v koš. In če se res mislite držati svojega lastnega zakona, ne morete storiti manj, kot da pokličete v Washington jeklarske tovarnarje ter jim ukazete, da se v resnici prično kolektivno pogajati z jeklarskimi delavci.

"Gen. Johnson se je za vse večne čase diskreditiral v očeh ameriškega delavstva. On je dosegel višek nesramnosti, ko je po predložitvi načrta za kompanijsko unijo šel ter nas potom radia razglasil za komuniste in to samo vsled tega, ker zahtevamo 30-urni delovni teden.

"Gospod predsednik, ves delavski pokret je združen v zahtevi za 30-urni delovni teden s pravično plačo. Nobene druge poti ni, če se hoče vsaj delno o-militi strahovito brezposelnost, ki vlada v vseh industrijah, zlasti pa v naši.

"Gen. Johnson nas je grdo napadel, ker smo, kot on trdi, zahtevali zaprto delavnico. Kot običajno, tako je Johnson tudi to pot le po papagajsko ponovil laži jeklarskih magnatov. Mi nismo nikdar zahtevali zaprte delavnice. Naša unija je prostovoljna organizacija. V jeklarnah, kjer naši člani tvorijo večino delavcev si prisvajamo pravico govoriti v imenu vseh delavcev dotične tovarne, ali oddelka v dotični tovarni. Celo Johnson je prej priznaval, da v tem ni nič pretiranega.

"Za nas je brez pomena, da bi še nadalje tratili čas v Washingtonu z igro slepomišenja in da bi se izogibali pastem, ki so vsepovsod nastavljen za nas. Mi se vračamo domov, da se pripravimo za akcijo. Storili smo vse, kar je bilo v naši moči, da se držimo zakona in preskrbimo za njegovo vsiljenje. Administraciji delamo uslugo s tem, da vas naprej svarimo o posledicah, ker se noče vsiliti sekcije 7-A. Ako nam vlada noče pomagati, potem se moramo poslužiti edinega sredstva, ki nam je na razpolago."

FRANCIJA BO DEFALTIRALA.

PARIZ, 9. junija. — Kot se razume, je francoski kabinet danes sklenil defaltirati na odplačilu dolga v Ameriki, ki zapade 15. junija. Obrok znaša \$55.000.000.

Darilo za graduacijo

Lepo število naših slovenskih mladenčev in mladenk graduira te dni iz srednjih in visokih šol. Najlepše darilo trajne vrednosti za take prilike je znamenita knjiga Louis Adamiča "The Native's Return," ki jo dobite v uradu Enakopravnost po izredni ceni \$2.00. Kot poroča "Cleveland Press," je bila ta knjiga mi-nul teden v Clevelandu zopet med "best sellerji."

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV P.T.G. & P.O. CO.
231 St. Clair Ave. Henderson 5811
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
VATRO J. GRILL, Editor

50 raznašalca v Clevelandu, za celo leto \$5.50
Za 6 mesecev \$3.00; za 3 mesece \$1.50
Po pošti v Clevelandu za celo leto \$6.00
Za 6 mesecev \$3.25; za 3 mesece \$1.60
Za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$4.50
Za 6 mesecev \$2.50; za 3 mesece \$1.50
Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države
Za celo leto \$8.00; za 6 mesecev \$4.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at
the Post-Office at Cleveland, Ohio, Under the
Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

Tuj kapital v Jugoslaviji

Vprašanje tujega kapitala v Jugoslaviji je pisatelj Louis Adamič v svoji najnovejši knjigi "The Native's Return" temeljito obdelal ter opozoril, da je baš tuj kapital v Jugoslaviji povzročil skoro nezasišeno korupcijo v najvišjih vladnih krogih, ki vlečejo koristi od tega, da tujemu kapitalu dovoljuje izkoriščanje narodnih virov kot tudi delovnega ljudstva.

Tozadevno prinaša list "Delavska Politika" pomembno statistiko. To so le suhe, gole številke, brez vsakih komentarjev, ki pa povedo zelo veliko. V omenjenem listu citamo:

Celotnega tujega kapitala v naši državi je okoli dve milijardi in pol dinarjev. Največji del omenjene vsote, namreč 17 proc. je investiran v lesni industriji, sledi:

Rudarstvo 16 proc., industrija živil 15 proc., kemična industrija 9.6 proc., tekstilna industrija 9.3 proc., industrija vagonov, brodogradba 8.4 proc., kovinarstvo 5.3 proc., mlini 3.6 proc., papir 2.0 proc.

Vpliv tujega kapitala je velik, ker prevladuje v veleindustriji, proti kateri je domača obrt in mala industrija brez moči.

Najjačje zastopan je francoski kapital s okrog 800 milijonov Din. Razpleten je po najrazličnejših industrijah. Najjačja postojanka je rudnik Bor, ki je lani izplačal 130 proc. dividendo. Francozi so udeleženi pri Trboveljski premogokopni družbi, njih last sta rudnika zlata Golubec Blagojevkamen. Lesno podjetje Moslovina-Popovača vsebuje francoski kapital, istotako Karbid in cianamid tvornica v Dalmaciji, francoski kapital je udeležen pri rečni plovbi Obrenovac, pri "Jasenici" družbi za izdelavo in popravilo železniških vagonov v Smederevski Palanki, pri "Rakovici", industriji aeroplanskih motorjev, pri "Vesni", sušaški paroplovni družbi, pri raznih elektrarnah; leta 1931 je kupila družba Chatiers de la Loire, St. Nazaire ladjedelnico Marian, d. d. v Splitu. (Ista tvrdka je zgradila tudi naše najnovejše podmornice).

Angleški kapital okrog 700 milijonov Din; poleg lesne industrije (Krivaja, d. d.) so Angleži lastniki raznih svinčenih rudnikov kot Trebče, Mežica, nadalje kromovih rudnikov. Znana angleška družba Vickers in Armstrong je lastnica tovarne vagonov v Brodu. Angleški kapital je udeležen pri ladjedelnici Kraljevica, pri sladkorni tovarni v Novem Sadu, tvornici cementa v Splitu, pri industriji nafte "Astra", d. d. v Beogradu ter Anglo-jugoslovenski petrolej d. d. Zagreb.

Avstrijski kapital okrog 500 milijonov Din; predvsem v lesni industriji in industriji strojev. Avstrijski kapital je udeležen v kemični tovarni Ruše ter "Petoviji".

Švicarski kapital okrog 350 milijonov Din; pretežno v električni industriji. Elektro-Werke A. G. Basel je udeležena pri Falski elektrarni, isti družbi pripada "Snaga i svetlost", elektrarna Beograd. Švicarji so udeleženi pri Trboveljski premogokopni družbi, pri industriji zdravil ter industriji živil, na pr. "Kava Haag" Zagreb, je podružnica istoimenske švicarske družbe.

Čehoslovaški kapital okrog 300 milijonov (Dalje v 6. koloni)

UREDNIKOVA POŠTA

Skupni nastopi pevskih zborov

Cleveland, Ohio

Prihodnji mesec bo minulo eno leto, odkar se je vršil prvi skupni nastop pevskih zborov v Clevelandu, toda upam, da ta nastop ni bil tudi zadnji. S tem nastopom so si pridobili pevski zbori kateri so sodelovali, naklonjenost in zanimanje raznih narodov, kar je bilo seveda v zadovoljstvo vseh Slovencev. V raznih ameriških časopisih je bila prireditev precej obširno opisana, ter pohvaljena od strani poročevalcev listov.

Da ne omenjam pevcev, samo da ima le malo pevske žile v sebi, pa mora biti navdušen za skupni nastop pevskih zborov. To je največji in najlepši praznik za pevca, ker pridejo in z skupnimi močmi poveljujejo našo krasno slovensko pesem. Taki nastopi bi morali biti brez raznih ukrepov in pomislekov vsako leto. Slovenski narod bi

bil lahko ponosen na take nastope.

Kaj je vzrok, da je cela stvar zaspala? Kaj je z odborom? Kaj je z zastopniki raznih pevskih društev? Kaj je s pevskimi? — Zanimanja je treba. Zanimanja to je vse, in bo šlo lepo naprej. Ako ravno smo pozni za letošni nastop, apeliramo na odbor da skliče sejo v najkrajšem času, ako mogoče prihodnjo soboto večer. Obenem apeliramo naj vsa društva pošljejo svoje zastopnike, da izvolimo nov odbor ako ta ni pri volji delati. S to stvarjo moramo iti naprej, pustiti moramo na stran vse zunanje boje in imeti pred seboj samo pesem isto kot je.

Upam, da bo ta moj apele uslišan od strani odbora, pevovodjev in zastopnikov vseh pevskih zborov, ter da nam bo potem mogoče peljati to stvar naprej, in da skupni nastopi ne bodo kančani.

Max F. Traven, zastopnik pevskega društva "Cvet".

Kdo je rešil zapadno Evropo pred Turki?

Ali samo Nemci ali tudi Slovani?

Nemci so lani z velikimi in močnimi slavnostmi obhajali 250letnico rešitve Dunaja pred Turki. Kdor je pazno zasledoval liste in revije, ki so pisale o tem slavu na Dunaju, je imel vtis, da so sami Nemci rešili Dunaj pred turškim navalom in s tem zavrnili divjo turško silo, ki je štela 200 tisoč mož, da ni prodrla na zapad. "Nemški narod je napel vse svoje sile, da je odbil usodni turški napad; leta 1683 in pogladi divje "janičare" na divji Balkan. Zapadna Evropa mora biti Nemcem hvaležna in biti nanje tudi ponosna, da so jo obvarovali pred turškim barbarstvom. Zavedni in junaški nemški narod je veliko, in lahko rečemo, največ trpel, saj je izgubil na tisoče najboljših sinov v boju s polumesecem. Ako ne bi bil nemški narod leta 1683 tako pogumen in vztrajen, bi bila divja turška sila uničila tisočletna dela, ki so jih ustvarili kulturni delavci v zapadni Evropi. Ali je pravično, da nas zapad sedaj tako prezira in nas skuša ponižati pred svetom v vseh mogočih političnih in tudi kulturnih področjih? Kdaj se bo že enkrat streznil zapad in pomislil na naše veliko kulturno poslanstvo?"

Tako in podobno sem slišal in čital v Nemčiji. Da so nam ti govorniki in pisatelji storili krivico, je jasno kot beli dan. Kdor vsaj nekoliko pozna vso objektivno zgodovino turških bojev, ni bo rad pritrdil, da imajo Slovani glavno zaslugo, da ni turška sila uničila kulturno stavbo v zapadni Evropi. In tudi to mi bo vsakdo rad priznal, da so slovenske in jugoslovenske pokrajine največ trpele in pretrpele pred številnimi turškimi navali. Poglejmo samo naše slovenske kraje in naše hrabre pradeje, koliko so trpeli v turških bojih. Zdi se mi, da ni nobena nesreča priza dejala našim pradedom tako globokih in usodnih ran, kakor prav turška sila, ki je štirinajdesetkrat divjala, morila in plenila po naši slovenski zemlji.

Res je, da imajo tudi Nemci zasluge pri rešitvi Dunaja leta 1683, toda če bi bili Nemci sami, pa najsi bi bili še tako hrabri in vztrajni, bi bil postal Dunaj plen nasilnih sovražnikov. Ko so bili Nemci v največji stiski, tedaj jim je prišel na pomoč Slovan — Ivan Sobieski, ki je skupno z Nemci premagal veliko turško silo in s tem za

vedno rešil zapadno Evropo pred strašnimi udarci in posledicami polumeseca. Dunaj je bil leta 1683 za vedno rešen, toda gorje krajem, zlasti slovenskim in jugoslovenskim, po katerih je zažigala, morila in plenila krvočno turška roka! Zlostni so morali biti krvavi sledovi turške neusmiljenosti in barbarstva! Naša zemlja je bila prepojena s krvjo slovenskih očetov in mater, fantov in deklet, celo nedolžnim otrokom ni prizanesel divji barbar.

Večkrat sem že hral in tudi občutil, da nam Nemci kaj radi očitaajo kulturno zaostalost. Zagrizeni nemčurji jugoslovenske države drugače ne nazivajo kakor "divji Balkan." Vsem tem zagrizencem in tlačiteljem našega naroda, ki o nas tako mišljijo, pišejo in govorijo, bi rad zbudil njihovo zakrknjeno vest, da bi nekoliko premislili in se prepričali in sicer iz objektivnih virov človeške povestnice, koliko je naš narod, zlasti naši bratje Srbi, trpel pod turškim jarmom. Če se hočejo o tem prepričati, naj pogledajo v našo s krvjo pisano zgodovino in bodo videli, da je našim bratom Srbom delila milost in nemilost 500 let tujeva krvočno pest. In narod ki ni mogel 500 let svobodno zadihati pod tujim jarmom, kako si naj ustvarja lastno kulturo?

Medtem, ko so si Nemci in drugi zapadni narodi v Evropi gradili monumentalne stavbe, gojili književnost, tedaj so morali naši predniki stati z orožjem v roki na straži, da rešijo svoje imetje, domovino in tudi druge dežele pred turško poplavo, ki je grozila zapadni Evropi. In ker je slovenski in slovenski narod toliko stoletij delal in trpel in odbijal turško silo in zadržal pogubonosne turške valove, ni prejel nobenega priznanja in zahvale, in sedaj, ko je od tedaj preteklo že 250 let, ga "dobri in objektivni Nemci" niti ne omenjajo. Dobrota je res sirota!

ANEKDOTA

Brigita Helmova je sedela ob jezeru in držala trnek v rokah. Neka znanka, ki jo je videla v tem položaju, jo je ogovorila: "Kako vendar moreš ribariti, ko je tako strašansko dolgočasno?" Helmova ji je odvrnila: "Oprostite, zame je nasprotno, zelo razburljivo, kajti nimam niti ribarske knjižice."

Poroka, ločitev in smrt v eni uri

Spomin na nekdanjo Rusijo

V Nici je umrla neka Olga Korzakova; njen ljubimec se je svoj čas poročil z njo in se ločil od nje v teku ene ure in še isto uro so ga usmrtili.

Bila je ena izmed lepotic ruskega dvora in je štela komaj 16 let, ko se je zaljubila v mladega častnika, stotnika Rozvolskega. Njen oče, ki je bil ožji prijatelj carja, ni hotel ničesar slišati o poroki svoje hčere z Rozvolskim ker je bil ta nepoboljšljiv pijanec in kvartač. Nekoč je zvalil Olgo k sebi. Ko je oče to zvedel, ga je zatožil carju. Car je uredil zadevo na kratko. Poslal je po duhovna in mu zapovedal, naj oba zaljubljenca poroči. Potem je ukazal, da ju mora takoj cerkveno ločiti, da bi Olga ne nosila stotnikovega imena. Duhovnik se je pokoril. Tik po ločitvi so postavili Rozvolskega pred vojno sodišče, ki ga je obsodilo na smrt. Ustrelili so ga še isto uro. Vse njegovo veliko imetje pa je pripadlo njegovi ločeni vdovi.

RODOVITNOST PLEVELA.

Boj proti plevelu, ki odvzema koristnim rastlinam luč in tla, je eden izmed osnovnih pogojev razumnega obdelovanja zemlje. Ta boj je potreben že zato, ker kaže plevel takšno rodovitnost, kakršne koristne rastline niti od daleč ne morejo razviti. Za primer vzemimo zlatice, ki požene skoraj 3000 cvetnih glav, v njih pa po 340 plodov, kar daje letno kakšnih 900.000 semen od ene same rastline. Regrat ima v vsakem semenskem mešičku kakšnih 300 semen. Ker razvije vsaka rastlina letno najmanj deset semenskih mešičkov, daje najmanj 3000 semen. Marjetica razvije kakšnih 12.000 semen, rutica 30.000, o-sat 190 tisoč itd. Gorje, če bi iz vsakega teh semen nastala nova rastlina, ali če bi človek neprestano ne pulil škodljivih zeli!

Kratko veselje dveh rojakov v New Yorku, ki sta mislila, da sta preko noči obogatela.

Dalje iz 1. strani)

rojaka Franka Radovnika, kateremu se je bila v ponedeljek nasmešnila sreča.

Iz Dublina je namreč dobil brzojavko, da je njegova srečka izbrala konja "Estona", kateri je dan pozneje drugi dospel na cilj ter s tem zajamčil Radovniku in Johnu Hribarju petinsemdeset tisoč dolarjev. S Hribarjem sta se namreč domeni, da bosta delila, če ta ali oni dobi.

Brzojavka je dospela na naslov: Frank Radovnik, 307 East 6th Street, New York City. Stevilka srečke v brzojavki je bila ista kot na Radovnikovem tiketu, le serijska črka je bila drugačna.

Radovnikovemu sinu se je stvar takoj malo sumljiva zdel, toda oče ga je zavrnil: — "Ti nič ne veš. Moje ime je, moj naslov in moja številka. Če je črka druga, so se na Irskem zmotili.

In pri tem je ostalo do večeršnjega dne, ko stopi v Radovnikovo stanovanje njegov nečak Frank Schmidt in mu pokaže srečko, na kateri je ista številka in ista serijska črka kakor v brzojavki.

Radovnik in nečak sta kupila srečko od istega agenta in ker je nečak natakter ter se večkrat seli, ni dal svojega imena in naslova pač pa stričevu ime in naslov.

Tako ostane vsa svota — 75.000 dolarjev — nečaku, ki je bil pa toliko velikodušen, da je ob-

ŠKRAT

Predsednik porote je poročal, da se porotniki nikakor ne morejo zediniti glede pravoreka. Sodnik je izjavil, da je slučaj čisto jasan, potem pa je dostavil:

"Če se do večera ne boste mogli zediniti, potem bom naročil dvanaest večerij."

"Gospod sodnik," se oglasi predsednik, "enačst jih bo zadosti, zraven pa priložite še žakelj sena."

Rojak je sedel na porču in strašansko kislilo se je držal. Malo je manjkalo, da ni začel jokati. V tem tanju ga najde prijatelj in ga vpraša, kaj se je zgodilo.

"Ali še ne veš," pravi rojak. "Mojemu sosedu je umrla žena."

"Pa saj si nista bila taka prijatelja, in tudi v sorodu nisi bil z njo," reče prijatelj.

"To je že res," pravi rojak, "ampak človeku se kar mlo stori, ko vidi, da vsakega človeka kaka sreča doleti, razen mene."

Neki Skot, ki je lastoval gledališče za premične slike na deželi, je prišel v mesto, da bi dobil kakih novih idej za svoje podjetje. Tam je videl nad vratmi nekega gledališča napis: "Brezplačen vstop za vse, ki so nad 90 let stari."

Skotu je ideja ugajala. Vrnil se je domov ter dal nad vhod svojega gledališča napis: "Brezplačen vstop za vse, ki so nad 90 let stari, toda v spremstvu staršev."

Clevelandske novice

Zapuščeno dete

V soboto zgodaj zjutraj je bil najden za hišo na 6305 Hough Ave. komaj par dni star otrok, zavrt samo v brisačo in pokrit s papirjem. Otrokov jok je privabil Mrs. Elizabeth Ferguson, ki je vdova in ki pravi, da ga je pripravljena adoptirati. Nekaj ur pozneje je policija našla mater otroka, ki je rekla, da ima še dva druga otroka in da jo je mož zapustil. Porodila je brez vsake zdravniške pomoči ter je rekla, da otroka lahko vzame, kdor hoče. Zadnji čas je živela pri svojih starših.

Union Terminal

S. 17. junijem bodo tudi vlakci Ohio & Baltimore železnice pričeli rabiti novi Union kolodvor na Public Square. Železnice, ki še vedno rabijo svoje kolodvore, so Pennsylvania, Erie in Wheeling.

Tovarnar samomorilec

S plinom se je zadušil v svojem garažu Roland Pessop, star 31 let, ravnatelj pri Ohio Electrical Co., kjer je v teku štrajk za priznanje unije. Kaj ga je gnalo v smrt ni znano. Pokojni zapuščena žena in 4 leta starega sinčka. Štiri stavkarice iz omenjene tovarne, ki so obtožene, da so pahnile pred avto neko stavkolomko, so bile v petek formalno zasiščane na mestni sodnici ter so obtožbo zanikale. Obravnava je bila predložena na 20. junija. Med njimi sta tudi dve mladi Slovenki.

Ljubil stricu dvajset tisoč dolarjev.

John Hribar ne bo seveda dobil niti centa.

Na dnu morja

Življenje v globini 430 m pod morsko gladino.

Ime ameriškega raziskovalca prof. Beebeja je danes znano po vsem kulturnem svetu. To je mož, ki je v drugem poskusu, z mogočno jekleno kroglo, ki mu je rabila kot podmorska opazovalna kabina, dosegel globino 430 m ali več nego dvakrat toliko, nego so najbolj drzni potapljači dosegli do danes z najboljšimi potapljaškimi opremami. Beebejeva rekorda bržkone ne bo tako hitro prekosil nihče, kvečjemu on sam, ki pripravlja ta čas novo, še močnejšo gondolo za ekspedicije v globine morja.

Zadnja Beebejeva gondola, ali kakor jo je on imenoval, batisfera, je bila opremljena z brezžičnim aparatom, tako da je bil pogumen raziskovalec ves čas v zvezi z zunanjim svetom. Dve veliki okrogli okni z zelo debelimi stekli stali mu omogočali razgledovanje po tem kraljestvu večne teme, ki so ga mogočni električni reflektorji osvetljali precej daleč takoj zarko, da je Beebe v njihovi svetlobi utegnil celo kinematografirati življenje v teh globinah.

Se nedavno tega je veljala trditev, da je morje v globini pod 200 m kraljestvo smrti. Večna tema, ledena mrzlotna vode in silni vodni pritisk onemogočajo baje vsako življenje. A še pred Beebejem so pokazala raziskovanja z mrežo, da ta trditev ne drži. Morske globine so domovanje življenja, ki se je tako prilagodilo njihovim okoliščinam, da se na površini niti ne more ohraniti živo. Šele Beebeju je bilo dano, da je videl to življenje pod 200m v vsej njegovi pestrosti in živosti.

Sončni žarki prodrejo — človeškim očem že nevidni — kvečjemu do globine 150 m, a vendar zadostuje še ta njihov ostanek, da morejo eksistirati neštevila, mikriskaška bitja, tako zvali plankton ali prehrana, ki rabi, kakor nam pove že ime samo, kot hrana večjim bitjem, od katerih živijo spet največja bitja morskih globin. Plankton se potaplja v globino in drži tako vse življenje okrog globine 500 metrov in še nižje pokonci. Seveda pa postaja z rastočo globino čedalje manj številni, v globini 2000 do 3000 m ga pa po vsej priliki ni več in tu je po vsej priliki tudi konec vsega življenja.

V globini, ki jo je dosegel Beebe, pa je živih tvorov še toliko, kolikor v kateri koli drugi višji plasti. Seveda so to kaj čudna bitja z ogromnimi teleskopskimi očmi in z najbolj čudnimi pripravami za lov žrtev, ki jim rabijo za hrano. Te priprave in ta bitja sama se svetijo v svoji lastni luči, ki jim je pomagajo izdelovati posebne bakterije. Ne samo za lov, tudi za vabo drugemu spolu rabijo ti svetilni organi. So pa razne vrste čudnih rib, pri katerih si ogromne samice svoje miniaturne samce vlečejo kar s seboj. Mnoge teh rib imajo tako raztegljiva žrela in želodce, da more prebavljati celo živali, ki so dosti večje od njih.

Tuj kapital v Jugoslaviji

(Dalje iz 1. kolone)

jonov Din; prevladuje v sladkorni in tekstilni industriji. Sladkorne tovarne: Crvenka, Čuprija, Osijek, vsebujejo češki kapital. Istotako kemična tovarna Ruše in milarna Schicht.

Ameriški kapital je v Rockefellerjevih petrolejskih podjetjih Standard Oil Co. in Vacuum Oil Co., nadalje v podjetjih Singerjevih šivalnih strojev.

Belgijski kapital je naložen v naših rudnikih, tako v bakrenem rudniku Majdan peku, ter v veliki kemični tovarni Jugoslovenski Solvay d. d. Lukovac.

Madžarski kapital je še iz predvojnih časov naložen v vojvodinskih mlinih in sladkornih tovarnah na pr. v Velikem Bečkereku in Novem Vrbasu.

Italijanski kapital prevladuje v cementni industriji.

Švedski kapital: s Kreugerjevim posojilom so prešle v roke švedskega vžigalčnega trusta vse naše vžigalčne tovarne.

Nemški kapital je sorazmerno malo udeležen v naši industriji, to pa zato, ker se je izvršila invazija tujega kapitala k nam v prvi povojni dobi, ko se Nemčija od vojne še ni opomogla. Pri nas se nahaja mnogo podružnic nemških tvrdk, ki imajo samostojno obliko delniških družb, na pr. Jugoslovenski Siemens d. d., Jugoslovenska A. E. G. d. d.

Slovenska Svobodomiselna Podporna Zveza
Ustanovljena 1908 Inkorporirana, 1909

GLAVNI URAD: 255 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILLINOIS
Telefon: — PULLMAN 9665

UPRAVNI ODBOR:
Vatro J. Grill, predsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
John Kvarlich, I. podpredsednik, Bridgeville, Penna.
Rudolph Lisch, II. podpredsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
William Rus, tajnik, 255 West 103rd Street, Chicago, Ill.
Mirko Kubel, blagajnik, 255 West 103rd St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:
Mike Vrhovnik, predsednik, Huston, Penna.
William Candon, 1058 E. 72nd Street, Cleveland, Ohio.
Frank Laurich, 10 Linn Ave., So. Burgettstown, Penna.

POROTNI ODBOR:
Anton Zaitz, predsednik, Box 924, Forest City, Penna.
Steve Mausar, 4439 Washington Street, Denver, Colo.
Vincent Pugel, 1033 South 58th St., West Allis, Wis.

GLAVNI ZDRAVNIK:
Dr. F. J. Arch, 618 Chesnut St. N. S., Pittsburgh, Penna.

URADNO GLASILO:
"ENAKOPRAVNOST", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Vsa pisma in stvari, tičeče se organizacije, se naj pošilja na naslov tajnika, denar za Zvezo pa na ime in naslov blagajnika. Priporočila glede poslovanja, upravnega odseka se naj naslavlja na predsednika nadzornega odseka, priporočila sporne vsebine pa na predsednika porotnega odseka. Stvari tičeče se uredništva in upravnitva uradnega glasila, se naj pošilja naravnost na naslov "ENAKOPRAVNOST", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.

Nasveti za hišo in dom

Kako vzgojiti dobre otroke

Poleg igre je bivanje v naravi jako močna pobuda otroškemu duhu in sreči. Otrok najde v prirodi vse polno čudežnih stvari, ki vzbujajo v njem željo, da jih spozna. Dete treba pustiti, da samo opazuje in se uči misliti. Nesposobnost bi bilo, razlagati podrobnosti, pa tudi kvarno da ga mučiš s prekomernim podukom. Na ta način bi mu naravo najhitreje priskutuli. Roditeljem treba samo nadzirati otrokov duševni razvoj in pomagati mu, da pride čimprej do zrelejših misli in pravih pojmov. Nekateri starši ne morejo dočakati, da se jim otrok duševno naravnim putem razvije. Na vse možne načine vzpodbujajo in silijo, da bi postal otrok nekaj posebnega, čudovitega. Ako jim uspe, je to na veliko škodo otroka, ki zaradi duhovne preobremenitve postane kmalu nemiren, razdražljiv in tudi telesno slaboten. Nesposobni so ljudi, če prezgodaj mučijo deco z učenjem na pamet, ko otrok še ničesar ne razume, a delajo tako samo zaradi tega, da bi se mogli s svojimi čudežnimi otroki pred tujci pohvaliti. Nasprotno treba duhovne sile, ako se javijo prezgodaj in se prenežno razvijajo, nekoliko zadrževati, da se prepreči prerana zrelost. Kajti tako preuranjeno zrelost dete lahko plača z poznejšim zastojem ali nazadovanjem duhu in telesa. Torej vsaka stvar ob svojem času, tak je zakon narave. Vzgojaj pa otrokom ljubezen do rastlin, cvetlic in živali; povej jim, da tudi rastline in živali čutijo, se radujejo in se žalostijo, ako trpe, čisto tako kakor človek. Otrok bo potem obziren, pazljiv na vrtu in na trati, in ne bo surov do živalstva, do ptic, kužkov in živine. Vzbuja mu sree, sočutje in umevanje stvarstva, da postane dober plemeniti človek. Vse to je močri materi prav lahko delo, ako ima le sama dovolj razvito dušo. Njen pouk se mora zmerom naslanjati na otroku dobro znane pojme. Rastlina je kakor otrok: lačna je in žejna. Zato je treba gnojiti in zalivati. Ako jo zlomiš, jo boli in morda celo umre. Mačka ima mladiče: goji, doji, krmi in univa jih, pa varuje in brani kakor mati svojo deco. Ptica ima moža, s katerim spletata gnezdo za svoj zarod, ki ga pitata, grejeta in ščitita kakor starši svoje otroke. Nobene živali ne smemo pretepati, mučiti ali celo ubiti, ker žival prav tako trpi in ljubi življenje kakor človek. Cvetli-

ca, kadar dozori, ima seme, ki se zaseje v zemljo in iz semena vzrastejo cvetki—otroci.

Ptički zležejo jajčka, ki jih grejejo tako dolgo, da pridejo iz njih mladiči, ptičiče otroci. Kakor trpi in boli človeka, če ga tepeš, režeš, hodiš po njem, če je lačen in žejen, prav tako boli rastlino, grm, ptičko, mačko, psa, konja, kravo ali katerikoli drugo živo bitje. Drug drugemu moramo ljudje pomagati in olajševati trpljenje, a pomagati in lepo ravnati moramo tudi z bitji, ki so nema ali celo negibna v zemlji rastoča. Vzgojaj svojo deco za ljubezen do vsega stvarstva in srečna bo!

Bolniška strežba.

Velik pomen v borbi proti boleznim in za zopetno pridobitev zdravja ima strežba bolnikov. Vsa okolica bolnika, bolniška soba, posebej pa še osebe, ki mu strežejo, imajo na bolnika nenavadno velik vpliv, pa ne samo nanj, nego tudi na potek njegove bolezni. Saj je znano, da spada med najbolj učinkovitejša zdravilna sredstva proti vsaki bolezni bolnikova—volja. Trdna volja, nemajno priprisanje bolnika, da ni tako hudo, da gotovo ozdravi, pomaga več kakor zdravnik in zdravila. Seveda mu prav to voljo k življenju najlažje vcepi in utrdi zdravnik in pa oni, ki bolniku streže.

Vsak bolnik ne trpi samo telesno, marveč tudi duševno. Na to se mora njegova okolica ozirati, krajšati mu mora na vse načine slabo razpoloženje in mu vcepljati pogum in voljo. Ne pozabimo nikoli, da ima zdrav človek sto skrbi in misli, bolnik pa samo eno—samega sebe. Pri bolniku ne smemo dolgo časa ostajati in ne smemo preveč govoriti. Obširno pripovedovati o gledišču, koncertih, veseljah, veselih izletih, je prav tako ne-taktno, kakor govoriti o podobnih boleznih, kot jo ima bolnik, in ki so morda celo končale s smrtjo. Ne puščajmo k bolniku hrupnih in nepremišljenih br-brajočih obiskovalcev, kakor-šnjiš se najde med nami mnogo, ki bolnikov ne razvesele, pač pa mu brezsrčno grenijo že itak težko življenje. Mnogo imamo med seboj društvenih obisko-valcev, ki so prava morsa za bol-nike. Vše tisto govore ob obis-ku, kar je bolniku najzoperne-jše. Čas bi že bil da, če ne morejo taki ljudje reči kaj do-brega, kar da bolniku in obis- telji tolažbo in up, naj vsaj mol-čijo o slabih straneh.

Rastline, ne živali

V kraljestvu najmanjšega ni nobenih bistvenih razlik med rastlinami in živalmi

Vsak misli, da dobro ve, kaj je rastlina in kaj žival, a če vržemo skozi mikroskop svoj pogled v kraljestvo najmanjšega, bomo kmalu občutili, kako negotove so tu vse opredelitve.

Rastline si zamišljamo kot nekaj, kar je nagibno priraščeno k svojim tlam. Če pa opazimo v kaplji vode biskvitu podobno stvarico, ki je napolnjena z rjavkastimi ploščicami in svetlimi kroglicami, bi jo naj-rajši proglasili za kristal — če bi se ta stvarica sunkovito ne gibala v kaplji napreje in na-zaj. A vendar ni žival, ker ne najdemo na njej ust in želodca, čutil in premikalnih organov, kakršnih smo navajeni v zvezi s pojmom živali. Znanstveniki jo smatrajo tudi za rastlino, in sicer za kremenasto algo iz ro-du "navicula." Še v delih iz l. 1836. pa jo najdemo zabeleže-no med živalmi.

Se težja nam bo sodba v pri-meru nekega drugega mikro-skopskega jajčastega bitja, ki plove lazurno modro z zelenka-stim lesketom isto tako skozi kapljo vode. Plove v pravem pomenu besede, kajti iz nekakš-nega žrela, ki ga bomo smatra-li na prvi pogled povsem za ži-valsko žrelo, mu molita 2 ne-skončno tenki nitki, s katerima vesla z vrtnčastimi gibi. Ker opazimo v notranjosti bitja še vsakovrstne druge svetle orga-ne, bomo pač menili, da je žival, toda strokovnjak jo je že davno proglasil za rastlino.

Že s tema dvema izkušnjama smo spoznali, zakaj so učenjaki včasih v takšni zadregi, če jih vprašamo, naj povedo značilno-sti rastlin in živali v svetu naj-manjšega. O listih in koreni-nah ni govora, rastlinsko zele-nilo so izgubile že glive in mar-sikateri paraziti med višjimi rastlinami, stalnost, negibnost, kakor smo videli v teh dveh pri-merih, ni noben siguren znak. Ostane še dejstvo, da se rastli-ne preživljajo po kemični poti z asimilacijo plinaste in tekoče hrane.

Toda med najmanjšimi bitji so tudi takšna, ki prekučujejo tudi ta stavek. Vzemimo n. pr. tako zvano evleno, malenkost-no reč, ki živi v mlakah, jarkih, v umazani vodi. Je tako majh-na, da je gre 400 na glavo bu-cike. Spada med rastline, ki se gibljejo s pomočjo veslajočih dlačic, ki ji molijo iz pravcate-ga žrelca. Zaradi njene ribici podobne oblike in rubinasto rde-če pike, ki je videti kakor oko, bi jo proglasili za žival, toda ne-ka vrsta evlene razkraja ne-dvomno s pomočjo rastlinskega zelenila pline v svetlobi in pri-pravlja v svoji notranjosti iz njih srca škroba. Vrtu tega živi lahko kakor gliva, ki vse-sava iz gnijočih snovi s površi-ni svojega telesa svojo hrano. So pa tudi brezbarvne evlene, ki se od zelenih razlikujejo za-radi pomanjkanja rastlinskega zelenila in škroba. Takšne brez-barvne evlene druga mikro-skopska bitjeca enostavno poiz-rajo — kakor da bi bile ropar-ske živalice. Z vrtečimi se nit-kami spravijo plen v žrelo in v notranjosti svojega telesa, ki učinkuje kakor želodec, plen

razkroji in prebavi. Ali je to še rastlina? Ni to že rastlina, ki se je razvila v žival?

Takšnih bitij, ki spadajo v rastline, a živijo popolnoma kot živali, vsaj v neki dobi svojega življenja, pozna znanost še mno-go. Po drugi strani naletimo v vodi na tvorbe, kakršne so spuž-ve, ki so trdno priraščene na svojo podlago in nimajo nobene-ga živčnega sistema, zaradi čes-sar so jih dolgo smatrali za rastline. Tudi veliko število mi-kroskopskih bitij, ki jih prište- vijo k živalim, se ne razlikuje prav nič od rastlin, zlasti ne od najnižjih. Omenjamo n. pr., da so spiroheto palido, povzroči-teljico sifilide, ki jo štejejo da-nes za živalico, še pred krat-kim prištevali k bakterijam. Si-cer pa je raziskovanje med rastlinami in živalmi v kraljestvu najnižjega precej odveč. Tu med obema kraljestvoma v resnici ni nobenih razlik.

ANEKDOTE

Dvorní norec angleške kralji-ce Elizabete Pace se je bil tej zameril s svojim zlobnim jezi- kom in ga je napodila. Po dol-gem času je vendar toliko poza-bila na njegovo predrznost, da ga je pozvala nazaj. Pace je prišel, padel pred njo na kolena in sklonil glavo. Kraljica mu je podala roko, rekoč: Vse ti od-puščam. Če bi pa morala še kdaj poslušati, kako obiraš mo-je napake, tedaj..."

"Ne," jo je prekinil Pace, "ne bom več govoril o stvarih, o katerih govori že vse mesto."

Učenjaka Lichtenberga na u-niverzi v Gottingenu je nekoč prosil neki neznatni tovariš iz učiteljskega zbora, naj napiše kritiko njegovega dela. Lichten-berga, ne bodi len, sede za mizo, vzame v roke pero in napiše en sam stavek, ki se je glasil ta-kole: "Knjiga je natisnjena na slabem papirju, škoda za kras-ni papir."

Hans Thoma je nekoč pripo-vedoval svojemu prijatelju Tru-bnerju, da hoče portretirati ne-ko damo, s katero ga veže iskre-no prijateljstvo. Trubner mu je svetoval: "Nikarte tega! Por-tretiranje, če je kaj vredno, raz-dre najboljšo prijateljstvo!"

Rossini je moral svoja dela dobavljati s takšno naglico, da ni čudno, če je v novih operah porabil tudi kakšen dober del iz svojih propadlih del.

Med premiero "Otele" se je zgodilo, da se je neki prijatelj ob zvokih žalne koračnice, ki spremlja nesrečno Desdemono-ven, nagnil k mojstru in vzklik-nil: "Toda to je vendar motiv obrekovanja iz 'Avrelijana'!"

MR. SIBERT
Pratt and Williams
850 EUCLID AVE., ROOM 428
CHerry 7563

SEDAJ JE PRILIKA
Naprodaj sta dva dobro ohran-jena Singer šivalna stroja. Niz-ka cena. Oglasilo se pri
E. GORSHE
1030 E. 66th Place, cor. St. Clair Ave.

JOSEPH DOLINAR
Mi izdelujemo vsakovrstne priprave za točenje piva, kot tu-di ledenice, sinke in uredimo na-peljavo. Delo vedno prvovrstno. Priporočamo se za obila naroči-la. — Zglasite se na
6925 ST. CLAIR AVE.
HEnderson 4736

KAJ SE JE ZGODILO

Novice o dogodkih doma in po svetu do-bite dnevno v Enakopravnosti
6231 ST. CLAIR AVE.
HEnderson 5811

Zavarovalnino
proti
OGNJU, TATVINI, AV-TOMOBILSKIM NESRE-ČAM itd.
preskrbi
Janko N. Rogelj
Pokličite:
ENdycott 0718

Društveni KOLEDAR

JUNIJ
17. junija nedelja — Društvo "Tabor" št. 139 SNPJ priredi piknik pri Mr. in Mrs. Zorn, na 4388 Bradley Rd., v Brooklynu.
24. junija nedelja — Pevsko društvo "Cvet" priredi piknik na Zornovi farmi na Bradley Rd.
24. junija nedelja — Piknik in javna telovadba Slov. Sokola, v Clevelandu na prostorih Slov. Društvenega Doma, Re-cher Ave.

JULIJ
1. julija, nedelja. — Piknik pev-skega društva "Soča" in društva "Mir" št. 142 SNPJ na Močilnikarjevih farmah.
1. julija nedelja — NRA pik-nik priredi društvo "Ribnica" št. 12 SDZ na Goriških farmah v Noble, O.
8. julija nedelja — Slovenska Za-družna Zveza priredi piknik na Močilnikarjevi farmi.
15. julija nedelja — Slov. Soc. Klub št. 27-JSZ in pevski zbor "Zarja" priredita piknik na Pintarjevih farmah.
15. julija nedelja — Društvo "Na Jutrovem" št. 477 SNPJ priredi piknik pri Zornu.
15. julija nedelja — Društvo "Kranj" priredi piknik na Matt Goriških farmah v Noble, Ohio.
22. julija nedelja — Piknik sa-mostojnega pevskega zbora "Zarja" se vrši na Močilnikar-jevih farmah.
22. julija, nedelja — Piknik dr. "Kras" št. 8 SDZ na Goriš-kovih farmah, Noble, O.
22. julija nedelja — Piknik Slo-venskega Delavskega kluba "Iskra" na Pintarjevih pro-storih.
29. julija, nedelja — Piknik zbo-ra "Delavec" na Zornovih pro-storih.

AUGUST
5. avgusta nedelja — Soc. stran-ka priredi piknik na Pintar-jevih farmah.
12. avgusta nedelja — Piknik Slov. Nar. Doma na Maple Heights, na Goriških pro-storih, Green Rd., Warrens-ville, O.
12. avgusta nedelja — Piknik s predstavo priredi dramsko dr. "Ivan Cankar" na Močilnikar-jevih prostorih.
12. avgusta nedelja — Piknik društva "Danica" št. 34 SDZ pri Jos. Zornu na Bradley Rd.
26. avgusta nedelja — Piknik Slov. Šole Slov. Doma na Hol-mes Ave. se vrši na Intiharje-vih prostorih, St. Clair

SEPTEMBER
2. sept., nedelja — Piknik društva "Beacons" št. 667 SNPJ na Zornovi farmi
OCTOBER
27. oktobra sobota — Slov. Dom zabava v Slov. Društvenem Domu na Recher Ave.
28. oktobra, nedelja — Otvorit-vena predstava sezone dram-skega društva "Ivan Cankar" v korist Slov. Nar. Čitalnice.
31. oktobra sredo — "Hallow-teen" ples dramskega društva "Ivan Cankar" v S. N. Domu.

NOVEMBER
4. novembra, nedelja — Pevski zbor "Delavec" priredi opere-to v Slov. Del. Domu na Wa-terlo Rd.
11. novembra, nedelja — Koncert pevskega društva "Soča" v S. Domu, na Holmes Ave.
11. novembra nedelja — Ljub-ljanski klub priredi veselico v Slov. Dr. Domu, Recher Ave.
11. novembra nedelja — Opero priredi Samostojni pevski zb. "Zarja" v Slov. Nar. Domu.
11. novembra nedelja. — S. D. K. "Iskra" priredi popoldne i-gro, zvečer pa ples v Sloven-skem Narodnem Domu, St. Clair Ave.
25. novembra, nedelja — Društvo "Zvon" obhaja 20 letnico v S. N. Domu, na 80 cesti
29. novembra sredo — Društvo "Napredek" zabava v Slov. Društvenem Domu, na Re-cher Ave.

DECEMBER
31. decembra ponedeljek — Silve-strov večer priredi pevsko društvo "Soča" v Slov. Domu na Holmes Ave.

MURINE
For
YOUR EYES
Murine Co., Dpt. H. S., 95 E. Ohio St., Chicago

Čiste, svetle, zdrave KRASNE OČI so čudovita last. Murine očisti in lajša ter je es-vežujoč in neskođljiv. Knjigo Eye Care ali Eye Beauty pošljemo brez-placno na zahtevo.

Najlepše darilo
za vašega sina in hčer ob graduaciji, rojstnem dnevu, itd., ali pa za vašega prijatelja—Amerikanca, je knjiga
'The Native's Return'
SPISAL LOUIS ADAMIC
Naročila pošiljate na urad
ENAKOPRAVNOSTI
6231 St. Clair Ave.
Izredna cena za Jugoslovane samo dva dolarja.

Mož Simone

Roman

SPISAL CHAMPOL. PRELOŽIL V. LEVSTIK

Takrat se je zavedla, da je ravnokar, baš ta dan, storila odločilni korak, ki loči detinstvo od odrasle dobe, in vstopila v veliko borbo življenja; začutila je obnem, da njena moč in njen um narašča obenem s izkušnjami, ki jih mora prestajati, in da je postala žena, ko je treba igrati ulogo žene.

Prisilila se je, da je zaspala, misleča si:

"Jutri bom rabila vse svoje moči."

In zares jo je našlo drugo jutro pokopčano, čilo in v polni posesti same sebe.

Mraz je pritiskal, toda megla je bila manj gosta nego prejšnji dan.

Ko se je vozila iz hotela na kolodvor, si je mogla Simona nekoliko ogledati mesto, na železnici od Londona do Yorka pa kos Angleške; tej neizogibni zabavi se je imela zahvaliti, da se njena prisiljena živahnost ni razkrinkala na današnji, drugi polovici potovanja.

Nekaj pa jo je le pretreslo, ko se je v Yorku ločevala od Jenny in posebnosti od Flore.

"Mislite name!" je rekla deklica ter se ji vrgla okrog vratu. "In," je dedala čisto potihoma, "ako vaša teta ne bo prijazna, pridite k nam."

Z bistrovidnostjo vseh dobrih src je to dete uganilo del Simonine bolečine in zahrepenelo po tem, da ji pomore. Zdaj se je pretrgala poslednja vez, poslednja opora se je porušila; ko se je Simona ločila od teh dveh slabotnih otrok, je čutila, da je popolnoma zapuščenca.

Pred njo je sedela stara gosposodična, ki je niti ni pogledala, temveč je v želji, da se čimprej lahko odpravi po svojih lastnih potih, pozorno listala po voznom redu.

"Čez pol ure bova v Erlingtonu," je dejala Simoni. "Nadejam se, da vas pride teta čakati na kolodvor; v tem slučaju bi mi bilo mogoče, da se vrnem s vlakom, ki pride ob štirih."

Osmin je odločno ugovarjal, da bi se Simonin obisk naznanil, boječ se, da ne bi se teta že vnaprej zavarovala. In dekle je moralo priznati:

"Teta ne pride pome. Toda grad mora biti prav blizu vasi. Upam, da se ne boste preveč zamudili, ako me spremiti tja."

"Bodisi! Morala se bom pač vdati in se odpeljati ob petih."

Stara devica je vzdihovala: očitno se ji je zdela, da Simona zlorablja njeno prijaznost. Malo radovedna, kakor večina ljudi, ki so zelo sebični, niti ni mislila na to, da bi izpraševala Simono o njenih opravkih, ki so jo zanimali manj ko vse drugo na svetu; zadoščalo ji je, da je med potjo strogo izvrševala svoje dolžnosti kot nadzornica.

"Ali imate šal, kovček, dežnik in galoše?" je vprašala Simono, ko sta na erlingtonski postaji zapuščali vlak.

"Da, draga miss."

"Dobro. Tod se odhaja! Odajte svoj listek. Pojdive voz poiskat!"

Tesna, z gozdnatimi rebri obrobjena dolina, v kateri je ležala vas, je morala biti po leti polna zelenja in sveže lepote; v tem letnem času pa je nudila zgolj žalostne barve in obupni pogled na gola drevesa. Jedva je bilo videti na sivomeglenem ozadju rdeče strehe hiš, večinoma delavskih hišic, sredi katerih se je ponašalo nekaj odličnejših zgradb, postavljenih od prve do zadnje v tistem žalostnem gotskem slogu, tako da jih je Simona od kraja imela za same cerkve. Pravzaprav pa je bila to županija, šola, neko skladišče, hiša pastorejva in naposled gostilna "Pri erlingtonskem grbu."

Tam sta popotnici dobili voz.

Transportna sredstva so na Angleškem poslednja reč, ki je vsedkar manjka; toda ko se je lastnik gostilne, Yorkshireman, mirnega in zvitega obraza, posadil na svojega kozla in mu je stara miss ukazala, naj ju pelje v grad, je obstal z bičem sredi zamaha, kakor da je ni slišal.

"Kaj pravi?" je vprašala Simona, ko je slišala, da ugovarja, čeravno ga ni razumela.

"Pravi, da naju ne more peljati v grad, ker je ograja zaprta. Jaz pa zahtevam, da naju pelje vsaj do te ograje, sicer mu ne plačam."

Ta grožnja ni ostala brez učinka, kajti po kratkem prepiru je možakar popustil vajeti in koleselj je zdrdlal, odletava je po blatni cesti, navzgor in navzdol po nizkih gričih, ali bolje rečeno, jarkih, ki so se vrstili drug za drugim. Vas je kmalu izginila za dolgim brdom. Z začudenjem je opazila Simona, da postaja svet čimdalje bolj puščoben. Na desni in levi, pred seboj in za seboj je bilo videti samo gole gozdove, brez vsakega sledu bivališč.

"Samo na Angleškem je najti tako ugodne kraje za lisičji lov!" je dejala stara gosposodična, ki nikdar ni zamudila priložnosti, da povzdigne kakšno vrlino svoje domovine. "Toda grad vaš tete leži dalje, nego sem si mislila."

Med tem je dospel voz do parka. Voznik je pokazal na bele

kolce med drevjem, zvezane z železno žico, ki so tvorili nekako mejo. Izprva se je obotavljal in ni hotel dalje; naposled pa se je vdeč, da daleč naokrog ni žive duše, vdol rotenju, ki ga je slišal iz notranjosti kočije, ter pogljal konje dalje.

Dospeli so v gozd, ki je bil gostejši in pravilneje zasajen, gozd kjer je sekira drvarjev že stoletja prizanašala orjaškim drevesom. Pota so bila širokejša in so se vlekle v obeh straneh in velikih ovinkih. Povsod je bilo videti rondolet, skrbno prirejane jase, umetne holme in doline, sploh, najrazličnejše umotvore, pričajoče o jarmu, ki ga je človeško delo nalagalo prirodi. Toda kdove zakaj je to delo prenehalo, in narava se je vračala v svoj svobodni tir. Grmičje je rastlo, kakor je hotelo, bršljan in srebot sta dušila hraste, vgrezali so se bregovi in nastajala so močvirja, kjer se je nabirala voda iz dveh od treh zim. Suhe veje so se dotikale tal, ovenelo listje je pokrivalo drevo-rede z debelo in vlažno plastjo, v katero so se vgrezovala vozova kolesa; toda ravno ta zapuščena, popolnoma samota in celo turopnost tega deževnega dne je povzdigovala mračno in monotonsko veličastnost tega ogromnega, krasnega parka. Simona niti na najbogatejših posestvih Francoske se ni videla enakega.

Vozili sta se malodane četrt ure, predno se je voz iznova ustavil pred monumentalno ograjo. Voznik je bil videti zelo začuden, ko je videl vrata le nekoliko priprta; navzile temu pa je vstrajal v svoji trmi in ni hotel dalje.

"Pravi, da pridete naravnost v grad, ako pojdete po tej poti," je prevedla stara gosposodična njegove besede Simoni, ki je stopila z voza.

Nato je nemirno pogledala na uro in dodala:

"Zdaj ste na varnem. Zaradi večje naglice vas puščam samo. Počakala bom tukaj, dokler ne pošljete po svojo prtljago. Toda hitite, prosim vas; bojim se, da zamudim vlak!"

Vesela, da se je odkrižala svoje naloge, je brzo stisnila Simoni roko; ta pa je odhitela z vso naglico, ki je bila na mestu.

Mrzlična nestrpnost se je sedaj polasčala deklice in naraščala tembolj, čim se je bližal odločilni trenutek. Njena malodušnost in njen strah sta se bila izprevrgla v navdušenje za bližnjo borbo in spoštljivo grozo, s katero je to bivališče in njegova prebivalca očitno navdajala ljudstvo, je dražila njeno radovednost, ne da bi ji jemala pogum.

Ko je stopila skozi ograjo se

je spomnila pravljic o Vilah, ki jih je čitala v otroških letih.

"Ali ne bi človek rekel, da grem tudi jaz v velikansko palačo, iskat cvetlice življenja, poje vode in ptice vsevede?"

Previdno se je ozirala naokrog, misleč nehoti na zmaje, ki po navadi stražijo zaklad; in kakor v dokaz, da se pravljice ne lažejo, jo je mahoma presunilo divje lajanje in rožljanje potresanih verig. Iz koč, postavljenih ob obeh straneh vhoda sta planila dva orjaška pirenejska psa, velika kakor dvojce majhnih oslov, kosmata kakor severna medveda, krvavih oči in odpiraje peneci se žreli, oboroženi z ostrimi zobmi.

Proračunana dolžina njunih verig je puščala korak prostora med Simono in vsakterim izmed njiju, toda čutila je toploto njunega diha.

Dež je ponehaval in navzlic naglici, s katero je hodila, je Simona obenem občudovala veličastno obsežnost vsega, kar jo je obdajalo. Neskončni drevo-rede so se vlekli v nedogled, trate, široke kakor stepe, in skupine redkega grmičja; rastlinjaki so zavzemali prostor majhnega gradu, pristave so bile od daleč podobne vasi in grad, ki se je nerazločno prikazoval izza drevja, je bil temna, orjaška masa, strahovit kup sivega zidovja in poraščenih streh. Toda, kakor v parkih, tako je tudi v njegovi bližnji okolici presenečala mrtvaška zapuščenost, vladajoča vsenaokrog, popolnoma neumevna spričo navadne skrbnosti angleškega značaja in spričo premoženja gospe Erling-

tonske, ki je slovelo daleč naokrog.

Tete morda ni doma... ali pa je umrla!" si je dejala Simona, ki ji ta možnost še ni bila prišla na um.

Ta strah jo je priganjal, da je pospešila korak, vznemirja-joča se že vnaprej in tem bolj, čim dalje je prihajala, ker ni zagledala žive duše, niti sledu koles po drevoredih, kar bi ji vsaj pričalo, da najde tukaj ljudi.

Simona je dospela do grada in obstala pred zidom, ki je bil visok kakor zid samostana in je zapiral vhod, prodrat od zaprtih in zaklenjenih vrat, obitih s pločevino.

Deklica je z upadajočim pogumom zrla na to novo zapreko, dokler se njena pozornost ni hipoma obrnila na neko bližajočo se točko.

Izza levega vogla zidu, se je zdela, da se pojavlja človeška postava ter počasi in previdno prihaja bližje.

Vendar že nekdo! Simona se ni mogla ustavljati hipnemu nagibu, ki jo je potisnil naprej; takoj nato pa jo je drugo čustvo vrglo nazaj.

Človek, ki je prihajal, je bil možski, mlad možski, gentleman brčkone, kolikor se je dalo soditi po njegovih elegantnih

kretnjah in njegovi brezhibni zunanosti; vpricho tega tujca je obšla Simono prvokrat neprijetna zavest njene osamljenosti in navdala jo je tista ženska boječnost, ki se neredko družijo s pogumom.

Zdaj bi se bila rada izognila srečanju, ki ga je ravnokar še želela, toda to ni bilo več v njeni moči. Novi prišlec jo je bil zagledal in je korakal naravnost proti nji, odkrivši se ji z vljudnim začudenjem dobro vzgojenega človeka, ki vidi neznanega gosta pred seboj.

Bil je mlad, kakšnih petindvajset let, zelo velik, zelo plavalas, rožnate polti, kakor ljudje na severu sploh in nekoliko premajhnega in pretroškega obraza v razmerju s svojo rastjo.

Ne da bi si ga sploh dobro ogledala, je vprašala Simona:

"Rada bi govorila z gospo d'Avron. Ali ste tako prijazni, gospod, da mi poveste če je tu?"

Govorila je francoski, kajti vse angleške fraze, s katerimi si je nekdanj natlačila spomin, so jo nenadoma zapustile, in prava tolažba ji je bila, ko je slišala, da ji tudi njen sobesednik odgovarja francoski; njegov izgovor je bil zelo pravilen, samo besede je nekoliko iskal:

"Kaj pravi?" je vprašala Simona, ko je slišala, da ugovarja, čeravno ga ni razumela.

"Pravi, da naju ne more peljati v grad, ker je ograja zaprta. Jaz pa zahtevam, da naju pelje vsaj do te ograje, sicer mu ne plačam."

Ta grožnja ni ostala brez učinka, kajti po kratkem prepiru je možakar popustil vajeti in koleselj je zdrdlal, odletava je po blatni cesti, navzgor in navzdol po nizkih gričih, ali bolje rečeno, jarkih, ki so se vrstili drug za drugim. Vas je kmalu izginila za dolgim brdom. Z začudenjem je opazila Simona, da postaja svet čimdalje bolj puščoben. Na desni in levi, pred seboj in za seboj je bilo videti samo gole gozdove, brez vsakega sledu bivališč.

"Samo na Angleškem je najti tako ugodne kraje za lisičji lov!" je dejala stara gosposodična, ki nikdar ni zamudila priložnosti, da povzdigne kakšno vrlino svoje domovine. "Toda grad vaš tete leži dalje, nego sem si mislila."

Med tem je dospel voz do parka. Voznik je pokazal na bele

kolce med drevjem, zvezane z železno žico, ki so tvorili nekako mejo. Izprva se je obotavljal in ni hotel dalje; naposled pa se je vdeč, da daleč naokrog ni žive duše, vdol rotenju, ki ga je slišal iz notranjosti kočije, ter pogljal konje dalje.

Dospeli so v gozd, ki je bil gostejši in pravilneje zasajen, gozd kjer je sekira drvarjev že stoletja prizanašala orjaškim drevesom. Pota so bila širokejša in so se vlekle v obeh straneh in velikih ovinkih. Povsod je bilo videti rondolet, skrbno prirejane jase, umetne holme in doline, sploh, najrazličnejše umotvore, pričajoče o jarmu, ki ga je človeško delo nalagalo prirodi. Toda kdove zakaj je to delo prenehalo, in narava se je vračala v svoj svobodni tir. Grmičje je rastlo, kakor je hotelo, bršljan in srebot sta dušila hraste, vgrezali so se bregovi in nastajala so močvirja, kjer se je nabirala voda iz dveh od treh zim. Suhe veje so se dotikale tal, ovenelo listje je pokrivalo drevo-rede z debelo in vlažno plastjo, v katero so se vgrezovala vozova kolesa; toda ravno ta zapuščena, popolnoma samota in celo turopnost tega deževnega dne je povzdigovala mračno in monotonsko veličastnost tega ogromnega, krasnega parka. Simona niti na najbogatejših posestvih Francoske se ni videla enakega.

Vozili sta se malodane četrt ure, predno se je voz iznova ustavil pred monumentalno ograjo. Voznik je bil videti zelo začuden, ko je videl vrata le nekoliko priprta; navzile temu pa je vstrajal v svoji trmi in ni hotel dalje.

"Pravi, da pridete naravnost v grad, ako pojdete po tej poti," je prevedla stara gosposodična njegove besede Simoni, ki je stopila z voza.

Nato je nemirno pogledala na uro in dodala:

"Zdaj ste na varnem. Zaradi večje naglice vas puščam samo. Počakala bom tukaj, dokler ne pošljete po svojo prtljago. Toda hitite, prosim vas; bojim se, da zamudim vlak!"

Vesela, da se je odkrižala svoje naloge, je brzo stisnila Simoni roko; ta pa je odhitela z vso naglico, ki je bila na mestu.

Mrzlična nestrpnost se je sedaj polasčala deklice in naraščala tembolj, čim se je bližal odločilni trenutek. Njena malodušnost in njen strah sta se bila izprevrgla v navdušenje za bližnjo borbo in spoštljivo grozo, s katero je to bivališče in njegova prebivalca očitno navdajala ljudstvo, je dražila njeno radovednost, ne da bi ji jemala pogum.

Ko je stopila skozi ograjo se

je spomnila pravljic o Vilah, ki jih je čitala v otroških letih.

"Ali ne bi človek rekel, da grem tudi jaz v velikansko palačo, iskat cvetlice življenja, poje vode in ptice vsevede?"

Previdno se je ozirala naokrog, misleč nehoti na zmaje, ki po navadi stražijo zaklad; in kakor v dokaz, da se pravljice ne lažejo, jo je mahoma presunilo divje lajanje in rožljanje potresanih verig. Iz koč, postavljenih ob obeh straneh vhoda sta planila dva orjaška pirenejska psa, velika kakor dvojce majhnih oslov, kosmata kakor severna medveda, krvavih oči in odpiraje peneci se žreli, oboroženi z ostrimi zobmi.

Proračunana dolžina njunih verig je puščala korak prostora med Simono in vsakterim izmed njiju, toda čutila je toploto njunega diha.

Dež je ponehaval in navzlic naglici, s katero je hodila, je Simona obenem občudovala veličastno obsežnost vsega, kar jo je obdajalo. Neskončni drevo-rede so se vlekli v nedogled, trate, široke kakor stepe, in skupine redkega grmičja; rastlinjaki so zavzemali prostor majhnega gradu, pristave so bile od daleč podobne vasi in grad, ki se je nerazločno prikazoval izza drevja, je bil temna, orjaška masa, strahovit kup sivega zidovja in poraščenih streh. Toda, kakor v parkih, tako je tudi v njegovi bližnji okolici presenečala mrtvaška zapuščenost, vladajoča vsenaokrog, popolnoma neumevna spričo navadne skrbnosti angleškega značaja in spričo premoženja gospe Erling-

tonske, ki je slovelo daleč naokrog.

Tete morda ni doma... ali pa je umrla!" si je dejala Simona, ki ji ta možnost še ni bila prišla na um.

Ta strah jo je priganjal, da je pospešila korak, vznemirja-joča se že vnaprej in tem bolj, čim dalje je prihajala, ker ni zagledala žive duše, niti sledu koles po drevoredih, kar bi ji vsaj pričalo, da najde tukaj ljudi.

Simona je dospela do grada in obstala pred zidom, ki je bil visok kakor zid samostana in je zapiral vhod, prodrat od zaprtih in zaklenjenih vrat, obitih s pločevino.

Deklica je z upadajočim pogumom zrla na to novo zapreko, dokler se njena pozornost ni hipoma obrnila na neko bližajočo se točko.

Izza levega vogla zidu, se je zdela, da se pojavlja človeška postava ter počasi in previdno prihaja bližje.

Vendar že nekdo! Simona se ni mogla ustavljati hipnemu nagibu, ki jo je potisnil naprej; takoj nato pa jo je drugo čustvo vrglo nazaj.

Človek, ki je prihajal, je bil možski, mlad možski, gentleman brčkone, kolikor se je dalo soditi po njegovih elegantnih

kretnjah in njegovi brezhibni zunanosti; vpricho tega tujca je obšla Simono prvokrat neprijetna zavest njene osamljenosti in navdala jo je tista ženska boječnost, ki se neredko družijo s pogumom.

Zdaj bi se bila rada izognila srečanju, ki ga je ravnokar še želela, toda to ni bilo več v njeni moči. Novi prišlec jo je bil zagledal in je korakal naravnost proti nji, odkrivši se ji z vljudnim začudenjem dobro vzgojenega človeka, ki vidi neznanega gosta pred seboj.

Bil je mlad, kakšnih petindvajset let, zelo velik, zelo plavalas, rožnate polti, kakor ljudje na severu sploh in nekoliko premajhnega in pretroškega obraza v razmerju s svojo rastjo.

Ne da bi si ga sploh dobro ogledala, je vprašala Simona:

"Rada bi govorila z gospo d'Avron. Ali ste tako prijazni, gospod, da mi poveste če je tu?"

Govorila je francoski, kajti vse angleške fraze, s katerimi si je nekdanj natlačila spomin, so jo nenadoma zapustile, in prava tolažba ji je bila, ko je slišala, da ji tudi njen sobesednik odgovarja francoski; njegov izgovor je bil zelo pravilen, samo besede je nekoliko iskal:

"Kaj pravi?" je vprašala Simona, ko je slišala, da ugovarja, čeravno ga ni razumela.

"Pravi, da naju ne more peljati v grad, ker je ograja zaprta. Jaz pa zahtevam, da naju pelje vsaj do te ograje, sicer mu ne plačam."

Ta grožnja ni ostala brez učinka, kajti po kratkem prepiru je možakar popustil vajeti in koleselj je zdrdlal, odletava je po blatni cesti, navzgor in navzdol po nizkih gričih, ali bolje rečeno, jarkih, ki so se vrstili drug za drugim. Vas je kmalu izginila za dolgim brdom. Z začudenjem je opazila Simona, da postaja svet čimdalje bolj puščoben. Na desni in levi, pred seboj in za seboj je bilo videti samo gole gozdove, brez vsakega sledu bivališč.

"Samo na Angleškem je najti tako ugodne kraje za lisičji lov!" je dejala stara gosposodična, ki nikdar ni zamudila priložnosti, da povzdigne kakšno vrlino svoje domovine. "Toda grad vaš tete leži dalje, nego sem si mislila."

Med tem je dospel voz do parka. Voznik je pokazal na bele

kolce med drevjem, zvezane z železno žico, ki so tvorili nekako mejo. Izprva se je obotavljal in ni hotel dalje; naposled pa se je vdeč, da daleč naokrog ni žive duše, vdol rotenju, ki ga je slišal iz notranjosti kočije, ter pogljal konje dalje.

Dospeli so v gozd, ki je bil gostejši in pravilneje zasajen, gozd kjer je sekira drvarjev že stoletja prizanašala orjaškim drevesom. Pota so bila širokejša in so se vlekle v obeh straneh in velikih ovinkih. Povsod je bilo videti rondolet, skrbno prirejane jase, umetne holme in doline, sploh, najrazličnejše umotvore, pričajoče o jarmu, ki ga je človeško delo nalagalo prirodi. Toda kdove zakaj je to delo prenehalo, in narava se je vračala v svoj svobodni tir. Grmičje je rastlo, kakor je hotelo, bršljan in srebot sta dušila hraste, vgrezali so se bregovi in nastajala so močvirja, kjer se je nabirala voda iz dveh od treh zim. Suhe veje so se dotikale tal, ovenelo listje je pokrivalo drevo-rede z debelo in vlažno plastjo, v katero so se vgrezovala vozova kolesa; toda ravno ta zapuščena, popolnoma samota in celo turopnost tega deževnega dne je povzdigovala mračno in monotonsko veličastnost tega ogromnega, krasnega parka. Simona niti na najbogatejših posestvih Francoske se ni videla enakega.

Vozili sta se malodane četrt ure, predno se je voz iznova ustavil pred monumentalno ograjo. Voznik je bil videti zelo začuden, ko je videl vrata le nekoliko priprta; navzile temu pa je vstrajal v svoji trmi in ni hotel dalje.

"Pravi, da pridete naravnost v grad, ako pojdete po tej poti," je prevedla stara gosposodična njegove besede Simoni, ki je stopila z voza.

Nato je nemirno pogledala na uro in dodala:

"Zdaj ste na varnem. Zaradi večje naglice vas puščam samo. Počakala bom tukaj, dokler ne pošljete po svojo prtljago. Toda hitite, prosim vas; bojim se, da zamudim vlak!"

Vesela, da se je odkrižala svoje naloge, je brzo stisnila Simoni roko; ta pa je odhitela z vso naglico, ki je bila na mestu.

Mrzlična nestrpnost se je sedaj polasčala deklice in naraščala tembolj, čim se je bližal odločilni trenutek. Njena malodušnost in njen strah sta se bila izprevrgla v navdušenje za bližnjo borbo in spoštljivo grozo, s katero je to bivališče in njegova prebivalca očitno navdajala ljudstvo, je dražila njeno radovednost, ne da bi ji jemala pogum.

Ko je stopila skozi ograjo se

je spomnila pravljic o Vilah, ki jih je čitala v otroških letih.

"Ali ne bi človek rekel, da grem tudi jaz v velikansko palačo, iskat cvetlice življenja, poje vode in ptice vsevede?"

Previdno se je ozirala naokrog, misleč nehoti na zmaje, ki po navadi stražijo zaklad; in kakor v dokaz, da se pravljice ne lažejo, jo je mahoma presunilo divje lajanje in rožljanje potresanih verig. Iz koč, postavljenih ob obeh straneh vhoda sta planila dva orjaška pirenejska psa, velika kakor dvojce majhnih oslov, kosmata kakor severna medveda, krvavih oči in odpiraje peneci se žreli, oboroženi z ostrimi zobmi.

Proračunana dolžina njunih verig je puščala korak prostora med Simono in vsakterim izmed njiju, toda čutila je toploto njunega diha.

Dež je ponehaval in navzlic naglici, s katero je hodila, je Simona obenem občudovala veličastno obsežnost vsega, kar jo je obdajalo. Neskončni drevo-rede so se vlekli v nedogled, trate, široke kakor stepe, in skupine redkega grmičja; rastlinjaki so zavzemali prostor majhnega gradu, pristave so bile od daleč podobne vasi in grad, ki se je nerazločno prikazoval izza drevja, je bil temna, orjaška masa, strahovit kup sivega zidovja in poraščenih streh. Toda, kakor v parkih, tako je tudi v njegovi bližnji okolici presenečala mrtvaška zapuščenost, vladajoča vsenaokrog, popolnoma neumevna spričo navadne skrbnosti angleškega značaja in spričo premoženja gospe Erling-

tonske, ki je slovelo daleč naokrog.

Tete morda ni doma... ali pa je umrla!" si je dejala Simona, ki ji ta možnost še ni bila prišla na um.

Ta strah jo je priganjal, da je pospešila korak, vznemirja-joča se že vnaprej in tem bolj, čim dalje je prihajala, ker ni zagledala žive duše, niti sledu koles po drevoredih, kar bi ji vsaj pričalo, da najde tukaj ljudi.

"Ako iščete lady Eleanor, gosposodična, potem je tu. Toda to ne pomeni, da jo lahko vidite. Opozoriti vas moram na to, v svoje obžalovanje, v svoje največje obžalovanje."

Smehljaj se je z lahkomišelnostjo ravnodušnim nasmehom ter motril Simono s slaboprikritim občudovanjem. Simona pravzaprav ni vedela, kaj pomeni ta nasmeš in ta pogled, toda dotlej je še nihče ni bil tako pogledal, in nehoti je zardela, kar je seveda vse prej nego škodilo njeni lepoti.

(Dalje jutri.)

DOES YOUR BREATH OFFEND? — PROBABLY

Many attractive persons are not welcomed at social gatherings because their breath is bad. Don't be one of them. Make sure that your breath is sweet and inoffensive by gargling with Listerine. It combats infections in the mouth, checks infection and instantly destroys odors. Lambert Pharmacol Company, St. Louis, Mo.

LISTERINE ends halitosis KILLS 200,000,000 germs

LOST 57 POUNDS OF FAT—DIDN'T CUT DOWN ON FOOD

"I lost 57 lbs. by taking Kruschen Salts and it had no ill effect on me. I didn't cut down on a single food—I recommended it to anyone who is overweight." Mrs. A. Ropick, So. Milwaukee, Wis.

To win